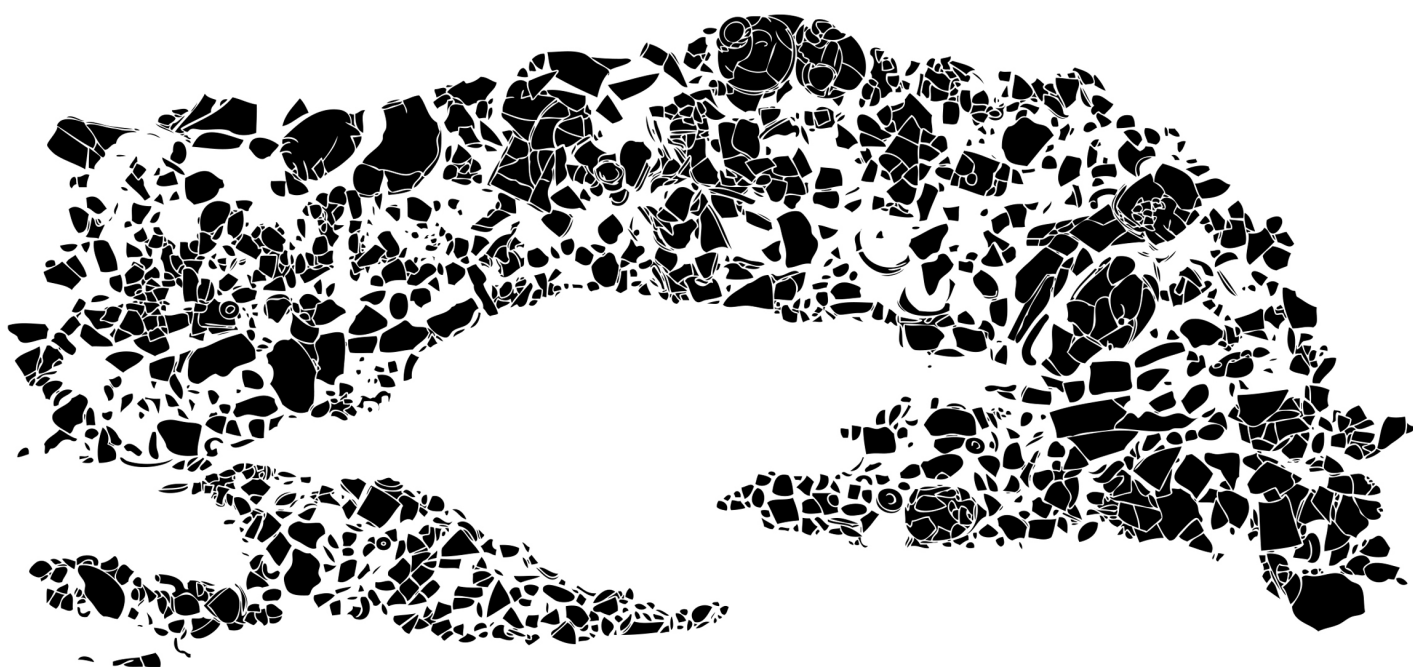

OKOLICA KAŠTELANSKOG ZALJEVA U PROŠLOSTI

KAŠTELA 2.– 6. LISTOPADA 2017.

PROGRAM I SAŽECI

KAŠTELA

ZNANSTVENI SKUP HRVATSKOG ARHEOLOŠKOG DRUŠTVA
MUZEJ GRADA KAŠTELA • KAŠTEL LUKŠIĆ

Organizatori:

Hrvatsko arheološko društvo
Muzej grada Kaštela

Za izdavača:

Jacqueline Balen
Ivan Šuta

Organizacijski odbor:

Jacqueline Balen, Tonči Burić, Ivanka Kamenjarin, Ivan Šuta

Središnji odbor Hrvatskog arheološkog društva:

Jacqueline Balen (predsjednica Društva), Adriana Gri Štorga, Mirela Hutinec, Ivanka Kamenjarin, Krešimir Karlo, Dražen Maršić, Marko Menđušić, Domagoj Perkić, Hrvoje Potrebica, Jana Škrgulja, Domagoj Tončinić

Grafičko oblikovanje i tisak:

BINGO d.o.o. - Split

Naklada:

100 komada

Sponzori:

Grad Kaštela
Ministarstvo kulture RH
Ministarstvo znanosti i obrazovanja RH
Turistička zajednica grada Kaštela

MUZEJ GRADA KAŠTELA

HRVATSKO
ARHEOLOŠKO
DRUŠTVO

**PROGRAM ZNANSTVENOG SKUPA
OKOLICA KAŠTELANSKOG ZALJEVA U PROŠLOSTI**

2. – 6. listopada 2017
Muzej grada Kaštela,
kaštel Vitturi, Kaštel Lukšić

Ponedjeljak 2. 10.

19.00

Sjednica Središnjeg odbora Hrvatskog arheološkog društva

Utorak 3. 10.

10.00

Svečano otvorenje skupa

10.30

Ivanka Kamenjarin:

Historijat arheoloških istraživanja u Kaštelima nakon 2. svjetskog rata

Kratka pauza

11.00 - 13.00 Prapovijest

11.00 - 11.15

Alberta Arena, Vedran Barbarić, Irena Radić-Rossi

Vranjic in the Bronze Age

11.15 - 11.30

Ivor Karavanić

Istraživanja srednjega paleolitika na području Kaštela

11.30 - 11.45

Lujana Paraman, Ivan Šuta

Prilog poznavanju topografije prapovijesnih nalazišta u zapadnom dijelu Kaštelanskog zaljeva

11.45 - 12.00

Darko Periša

Arheološka iskopavanja tumula u zaleđu Kaštelanskog zaljeva

12.00 - 12.15

Nikola Vukosavljević, Zlatko Perhoč

Brač i Kaštela u kasnom gornjem paleolitiku

12.15 - 12.45

Rasprava

12.45 - 15.00

Pauza za ručak

15.00 - 19.15 Antika

15.00 - 15.15

Ivanka Kamenjarin

Prilog proučavanju urbanizma helenističkih Sikula

15.15 - 15.30

Jelena Marohnić

Prijedlog nove restitucije fragmenta salonitanskog grčkog javnog natpisa (Brunšmid br. 31)

15.30 - 15.45

Tino Leleković

Kaštelansko polje pod upravom Rimljana

15.45 - 16.00

Sanja Ivčević

Alesia fibule iz Salone s osvrtom na nalaze tog tipa fibula na području rimske Dalmacije

16.00 - 16.15

Zrinka Buljević

Salonitansko stakleno posuđe puhanu u kalup

16.15 - 16.30

Jure Margeta, Katja Marasović, Snježana Perojević, Miroslav Katić, Anita Penović, Nebojša Cingeli, Ivica Pleština, Davor Bojanić

Interdisciplinarna istraživanja antičkog urbanog vodnog sustava Salone

16.30 - 16.45

Rasprava

16.45 - 17.15

Pauza

17.15 - 17.30

Mirjana Sanader, Domagoj Tončinić, Mirna Vukov

Dva nova antička spomenika s otoka Brača

17.30 - 17.45

Nino Švonja

Dva natpisa iz Vranjica pronađena tijekom podmorskih arheoloških radova (2005.-2006.)

17.45-18.00

Mato Ilkić, Ivan Šuta

Pregled antičkih numizmatičkih nalaza iz Sikula

18.00 - 18.15

Dino Demicheli

Neobjavljeni antički epigrafski spomenici iz Trogira

18.15 - 18.30

Mate Parica

Kamenolomi Sv. Ilije

18.30 - 18.45

Irena Radić Rossi, Dave Ruff

Rezultati istraživanja antičkog gospodarskog kompleksa na lokalitetu Trstenik u Kaštel Sućurcu

18.45 - 19.15

Rasprava

19.30

Otvaranje izložbe „Helenistička reljefna keramika iz Sikula“
autorice Ivanke Kamenjarin u kaštelu Vitturi.**Srijeda 4. 10.****9.00 - 11.00 Antika**

9.00 - 9.15

Daniela Matetić-Poljak, Doroti Brajnov-Botić

Nekoliko antičkih kapitela u Kaštelima

9.15 - 9.30

Anita Penović, Nebojša Cingeli, Katja Marasović

Rezultati arheološkog istraživanja u ulici Domovinskog rata u Splitu 2013/2014. godine

9.30 - 9.45

Andreja Nađander, Tomislav Jerončić Zaštitno arheološko istraživanje u ulici Stjepana Radića u Solinu prilikom
iskopa trase plinsko-distribucijskog sustava Klis-Solin

9.45 - 10.00

EMA VIŠIĆ-LJUBIĆ

Zaštitna arheološka istraživanja zapadno od lokaliteta Manastirine

10.00 - 10.15

DIJANA ŽAJA

Zaštitna arheološka istraživanja rimskodobne nekropole u Kaštel Lukšiću

10.15 - 10.30

LUJANA PARAMAN

Spasilačko istraživanje segmenta rimskodobne nekropole u ulici Put Dragulina u Trogiru

10.30 - 10.45

Rasprava

10.45 - 11.15

Pauza

11.15 - 13.30 Srednji vijek

11.15 - 11.30

NIKOLINA URODA

Rupotine - Crikvine kod Solina

11.30 - 11.45

ANTE JURČEVIĆ

Arheološki lokalitet Crkvine u Klapavicama kod Klisa

11.45 - 12.00

LJUBOMIR GUDELJ

Rižinice, aktivnost Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika 1990. - 2016. godine

12.00 - 12.15

TONČI BURIĆ

Castrum Ostrog - srednjovjekovna utvrda na granici trogirske i splitske komune
(povijesno -arheološka skica)

12.15 - 12.30

KREŠIMIR FILIPEC

Srednjovjekovno groblje uz crkvu sv. Marije u Blizni kod Trogira

12.30 - 12.45

VEDRAN KOPRIVNJAK

Sondažna arheološka istraživanja na lokalitetu „Sv. Mihovil“, položaj Ivernić (Lavdir) u Segetu Donjem

12.45 - 13.00

DINO RIBIĆ

Arheološka topografija sela Primorski Dolac

13.00 - 13.15

KREŠIMIR KUŽIĆ

Astrognostički elementi na srednjovjekovnim nadgrobim spomenicima iz Dalmatinske Zagore

13.15 - 13.30

Rasprava

13.30 - 14.00

Predstavljanje postera/projekata

14.00 - 16.00

Pauza za ručak

16.00 - 19/20.00

Izborna skupština

Četvrtak 5. 10.

Izlet

Brod /autobus

Kaštel Lukšić – Kaštel Sućurac (otvaranje izložbe Tekuća arheološka istraživanja u Hrvatskoj u Nadbiskupskom kaštelu) - Vranjic - Trogir - Resnik (Sikuli) - Malačka (planinarski dom)

Petak 6. 10.

10.00 - 11.00 Novi vijek

10.00 - 10.15

Helga Zglav-Martinac

Nešto novo, nešto staro. Prilog proučavanju nalaza zaštitnih arheoloških istraživanja Papalićeve palače u Splitu (1987-1988.)

10.15 - 10.30

Marijeta Babin, Ivica Pleština

Novovjekovna utvrđena naselja Kaštel Staroga i Kaštel Novoga- zaštitna arheološka istraživanja u 2016. godini

10.30 - 10.45

Ante Alajbeg, Nebojša Cingeli

Arheološka istraživanja splitskog Lazareta i dijela baroknih bedema

10.45 - 11.00

Rasprava

Ostalo

11.00 - 11.15

Josip Dukić

Dopisivanje don Frane Bulića na hrvatskom jeziku u biblioteci Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu

11.15 - 11.30

Anamarija Bralić

Pavao Ergovac

11.30 - 11.45

Petra Blažević

Edukativno-muzejski program „Plovidba u prošlost: mala škola baštine Kaštelanskog zaljeva“

11.45 - 12.00

Mario Klaić

QR kodom do dodatnih informacija u muzeju i na lokalitetu

12.00 - 12.30

Rasprava i zatvaranje skupa

SAŽECI

Ivanka Kamenjarin

Historijat arheoloških istraživanja u Kaštelima nakon 2. svjetskog rata

Autorica će u radu dati pregled arheoloških istraživanja u zadnjih pedesetak godina. Ona su oskudna do osnutka Muzeja grada Kaštela, vezana uz konzervatorske radove obnove važnih ranosrednjovjekovnih lokaliteta (Bijaći - Sv. Marta, Kaštel Gomilica - Sv. Kuzma i Damjan, Kaštel Stari - Sv. Juraj od Raduna). Prva sustavna istraživanja proveo je Tonči Burić na lokalitetu Putalj. Osnutkom kaštelanskog muzeja počinje se više istraživati u Kaštelima: Resnik i Mujina pećina postaju lokaliteti na kojima se sustavno istražuje. Uz ova, obavljena su brojna zaštitna i sustavna istraživanja manjeg opsega.

Alberta Arena, Vedran Barbarić, Irena Radić-Rossi

Vranjic in the Bronze Age/ Vranjic u brončanom dobu

The rescue underwater excavations carried out in 2005-2006 have revealed the long-lasting, almost uninterrupted occupation of the small peninsula at Vranjic starting at least from the Middle Bronze Age to the Middle Ages. This paper focusses on the earliest phases of the site (Middle and Recent Bronze Age, 1700-1150 BCE), and specifically, on the analysis of archaeological material.

Thanks to a typological study and spatial analysis involving a wide area surrounding the Adriatic basin, it is now possible to outline some hypothesis about the key role of Vranjic in a wide contact network involving *Caput Adriae*, the Dalmatian and Herzegovina inland zones and, above all, south eastern Italy.

Zaštitna podvodna arheološka istraživanja 2005-2006. pokazala su dugotrajnu naseljenost poluotoka Vranjica od srednjega brončanoga doba sve do srednjega vijeka. Ovaj rad obrađuje najranije faze naseljenosti lokaliteta (od 1700-1150. pr.Kr.) i usredotočen je na proučavanje lončarije. Zahvaljujući tipološkoj studiji i studiji rasprostranjenosti koja je uključila široko područje oko Jadranskog mora, moguće je iznijeti neke hipoteze o važnoj ulozi koju je naselje na mjestu Vranjica imalo u širokoj mreži kontakata i razmjene između područja *Caput Adriae*, Dalmacije, Hercegovine te, iznad svega, jugoistočne Italije u tom razdoblju.

Ivor Karavanić

Istraživanja srednjega paleolitika na području Kaštela

Na području Kaštela poznato je više prapovijesnih lokaliteta od kojih su tri paleolitička. Svako od njih pripada različitoj vrsti nalazišta (špilja, nalazište na otvorenom, podvodno nalazište) i vezuje se za razdoblje srednjega paleolitika. Sustavna istraživanja tog razdoblja trajala su dvadesetak godina i dala vrijedne podatke za rekonstrukciju prilagodbe, izrade oruđa, strategija preživljavanja i općenito života srednjopaleolitičkih hominina na prostoru Dalmacije. Rezultati su uglavnom utemeljeni na istraživanjima Mujine pećine i podvodnoga nalazišta Kaštel Štafilić - Resnik, a donekle i na analizi površinskog materijala s Karanušića. Na osnovi litičke industrije (musterijen) i rezultata datiranja Mujine pećine zaključeno je da su na prostoru Kaštela u vremenu srednjega paleolitika boravili neandertalci, premda njihovi fosilni ostatci nisu pronađeni. Rezultati datiranja gornjih slojeva Mujine pećine upućuju na mogućnost njihova boravka u Dalmaciji u vremenu kad su na prostoru Pirinejskog poluotoka već prisutni rani moderni ljudi (Boschian i sur. 2016).

Lujana Paraman, Ivan Šuta

Prilog poznavanju topografije prapovijesnih nalazišta u zapadnom dijelu Kaštelanskog zaljeva

Prostor okolice Kaštelanskog zaljeva obiluje arheološkim nalazištima iz različitih razdoblja. Zapadni dio zaljeva nije iznimka - ovdje nalazimo nekoliko poznatih nalazišta poput Mujine pećine i gradine na Velom Bijaću. U radu se donose novi rezultati rekognosciranja i probnih istraživanja prapovijesnih nalazišta s naglaskom na nalazišta na širem prostoru Labinske drage, prirodnog komunikacijskog pravca koji je preko današnjeg naselja Labin (općina Prgomet) povezivao obalu i zaleđe.

Na zapadnom ulazu u Labinsku dragu izdvaja se nalazište Kraljeva ograda u Planome, na kojemu je obavljeno manje istraživanje i dokumentiranje u proljeće 2014. godine. U dvije manje sonde pronađeni su ostaci koji se okvirno mogu datirati u brončano doba, a sačuvani su ostaci ogradnih zidova, terasa i manjih kamenih gomila. Prema nalazima keramike i životinjskih kostiju može se pretpostaviti da je riječ o naselju, no tek će daljnja istraživanja omogućiti precizniju dataciju i utvrđivanje karaktera nalazišta.

Uz Kraljevu ogradu, zapadni rub Kaštelanskog zaljeva obilježavaju dvije velike kamene gomile na brdu Plano te na položaju Kneževa gomila, dok je veća skupina manjih i većih gomila smještena na padinama brda Batak uz sjeverni rub polja na samom ulazu u Labinsku dragu te na podnožju Trećanice sa sjeverne strane gradine na Velom Bijaću. Među gomilama registriranim terenskim pregledom izdvaja se gomila na položaju Krč u blizini zaseoka Ivkovići u Labinu, sa sačuvanim ogradnim suhozidom ili „prstenom“ – strukturom koja do sada nije primjećena na gomilama kaštelanskog područja.

Osim na položaju Kraljeva ograda manja sondiranja obavljena su 2015. i 2016. i na lokalitetima Krban i Kobijak, gradinskim položajima koja se nalaze na istočnom ulazu u Trogirski kanal – gradina na Krbanu na kopnenoj strani, a gradina na Kobijaku na otoku Čiovu s južne strane. Ostaci struktura te pokretni materijal prikupljen površinskim pregledom terena i sondiranjem ukazuju također na brončano doba kao vrijeme početka korištenja ovih položaja.

Terenski pregled obuhvatio je i nekoliko pećinskih lokaliteta. U Pavlovoj pećini kod zaseoka Ivkovići (Pašine kuće) kod Labina pronađeno je više ulomaka prapovijesnih keramičkih posuda, a osim ove pećine rekognoscirane su i Aničina pećina, do sada arheolozima nepoznat speleološki objekt u blizini Mujine pećine i Ivkovića pećina kod zaseoka Ivkovići u Labinu. U obje pećine nisu registrirani arheološki ostaci.

Darko Periša

Arheološka iskopavanja tumula u zaleđu Kaštelanskog zaljeva

Prilikom zaštitnih arheoloških iskopavanja na trasi Jadranske autoceste, u zaleđu Kaštelanskog zaljeva, pod vodstvom autora referata između 2001. i 2005., istraženi su tumuli na šest položaja. Tumuli pripadaju rasponu od razvijenog eneolitika do starije faze kasnog brončanog doba. Ukupno je istraženo 15 tumula, od kojih su većina kameni, a samo dva kameno-zemljana.

Prema rasporedu tumula istraživana nalazišta mogu se podijeliti u četiri vrste. Prvoj pripadaju Konjsko polje, Nazlići u Koprivnu, Metaljka u Dugopolju i Mali Mosor između Dugopolja i Ercegovaca gdje su tumuli poredani na većem ili manjem rastojanju uz stare putove. Drugoj pripada Žuželj u Radošiću gdje su tumuli raspršeni na visoravni ili padinama brda. Trećoj pripada Biluška griža u Radošiću gdje su tumuli koncentrirani na užem području u polju.

Razlike u topografskom položaju, vremenskoj i kulturnoj pripadnosti između skupina tumula ili njih međusobno upućuju na različite zajednice koje su ih podizale.

Nikola Vukosavljević, Zlatko Perhoč

Brač i Kaštela u kasnom gornjem paleolitu

Prostor Kaštelanskog zaljeva u kontekstu paleolitičkih istraživanja poznat je prije svega po srednjopaleolitičkom nalazištu Mujina pećina (Karavanić et al., 2008), koje je dugi niz godina sustavno istraživano, a u posljednje vrijeme i po podvodnom nalazištu Kaštel Štafilić – Resnik na kojem su također otkriveni srednjopaleolitički ostaci (Karavanić et al., 2014, 2016).

Do danas nisu otkrivena nalazišta s ostacima iz kasnog gornjeg paleolitika na području Kaštelanskog zaljeva, no podaci dobiveni recentnim istraživanjima litičkog skupa nalaza iz špilje Kopačine na otoku Braču (Vukosavljević i Perhoč, 2016) ukazuju na jasne veze Brača i Kaštelanskog zaljeva, odnosno na prisutnost ljudi na području Kaštela u kasnom gornjem paleolitu. Kaštelanski zaljev je tijekom kasnog glacijala, zbog niže morske razine, predstavljao sjeverni dio nizine smještene između Brača i Šolte na jugu te Vilaje, Opora, Kozjaka i Mosora na sjeveru. Ovakav kasnoglacialni okoliš bez morske prepreke olakšavao je pokretljivost paleolitičkim ljudima iz Kopačine. Spomenuta istraživanja pokazala su da su kasnogornjopaleolitičke zajednice iz špilje Kopačine u vremenu između cca. 16 800 i 13 300 prije sadašnjosti cirkulirale prostorom Kaštelanskog zaljeva i eksploatirale raspoložive sirovine za svoju litičku proizvodnju.

Ivanka Kamenjarin

Prilog proučavanju urbanizma helenističkih Sikula

Dosadašnja istraživanja pokazala su da su Sikuli u helenističkom razdoblju imali bedeme, luku te plan-ski raster s pravilnim slijedom ulica i kuća. Iako se istražuje više od 25 godina ipak malo znamo o organizaciji helenističke kuće u Sikulima.

Najviše se istraživalo zapadno od parkirališta za bungalove kuće. Kuće se sastoje od nekoliko soba i zajedničkog dvorišta.

Jelena Marohnić

Prijedlog nove restitucije fragmenta salonitanskog grčkog javnog natpisa (Brunšmid br. 31)

Fragment grčkog javnog natpisa pronađen je na suhozidu u središtu Solina, čuva se u depou Arheološkog muzeja u Splitu (inv. br. A-2323), a prvi ga je objavio don F. Bulić. Poznata je restitucija D. Rendića-Miočevića prema kojoj se u 3. i 4. retku spominju Tragurini i Jadastini. Natpis su istraživali i interpretirali i J. Brunšmid, A. Wilhelm, M. Abramić, R. Sherk, M. Suić i S. Čače. U ovome se radu na temelju paleografske analize spomenika isključuje mogućnost da ovaj fragment pripada nekom od preostalih fragmentarno sačuvanih salonitanskih grčkih javnih natpisa. Zatim se na temelju prepoznatljivih diplomatskih i onomastičkih elemenata teksta predlaže nova restitucija 6. retka natpisa i reinterpretacija 8. retka.

Tino Leleković

Kaštelansko polje pod upravom Rimljana

Autor će kroz predavanje sagledati i raspraviti ulogu i izgled kaštelanskog polja kao dijela agera Salone. Uzimajući u obzir da je Salona rimski grad sa životom dužim od 700 godina, za očekivati je da je oko tog grada izrasla gusta mreža prometnica uz koje su živjela seoska gospodarstva, vici i radioničarska naselja. Ipak vrlo malo od te pretpostavljene infrastrukture je pronađeno i istraženo.

S obzirom na raznolikost i razvedenost salonitanskog teritorija, vjerojatno je da su različiti dijelovi bili upravljani na različite načine. Uzimajući u obzir da je Kaštelansko polje jedno od najplodnijih dijelova teritorija, a ujedno i najbliže Saloni, za pretpostaviti je da je ono bio najvažniji i najnaseljeniji dio extramuralnog teritorija. Upravo će kroz prizmu te pretpostavke biti sastavljen i izložen pregled rimskodobnih nalaza s područja Kaštela, te će se ujedno pokušati ponuditi socio-ekonomski kontekst tih nalaza. Predavanje će sadržati i povijest arheoloških istraživanja antičkih nalaza u Kaštelima, kroz koje će se pokušati dati razloge zašto je sadašnji pogled na antička Kaštela takav kakav jest.

Sanja Ivčević

Alesia fibule iz Salone s osvrtom na nalaze tog tipa fibula na području rimske Dalmacije

Fibule tipa Alesia pripadaju razdoblju 1. st. pr. Kr., vremenu formiranja kolonije Salone. O porijeklu tog tipa fibule postoje različita mišljenja, a najbrojnije su na području Španjolske, Francuske i sjeverne Italije. U našoj zemlji ih nalazimo na priobalnom području, ali i u unutrašnjosti do Dunava. Premda su na raznim područjima različito datirane, najranija pojava definirana je u drugu četvrtinu 1. st. pr. Kr., najveća upotreba je u drugoj polovici 1. st. pr. Kr., a traju do ranog, odnosno srednje augustovog doba, kada počinju prevladavati Aucissa fibule. Uglavnom se povezuju s vojnom uporabom, no dok neki autori smatraju da su tipično vojničke, drugi se na temelju nalaza u civilnom kontekstu, osobito rustičnim vilama, zalažu za mišljenje o istovremenoj uporabi tog tipa od strane vojnika i civila kao što je slučaj s Aucissa fibulama. Obzirom na brojnost nalaza na civilnim lokalitetima, te nalaza u ženskim grobovima očito nisu bile isključivo u vojnoj uporabi, no brojne su potvrde da su ih koristili vojnici. Pojava Alesia fibula na području rimske Dalmacije, osobito na lokalitetima u zaleđu obale povezuju se s Oktavijanovim pohodom 35/33. god. pr. Kr., a širenje tipa s vojnim pohodima, no kako su nalažene i u civilnom kontekstu mogle su se širiti i trgovinom ili kretanjem civilnog stanovništva. Novi nalazi s područja Hrvatske u vojnim logorima idu u prilog potvrdi teze o vojničkoj upotrebi i širenju tipa u okviru vojnih kretanja.

Ovdje se razmatraju malobrojne fibule Alesia tipa pronađene u Saloni, među kojima su zastupljeni primjerci grupe Alesia I i Alesia II, dovodi ih se u odnos s nalazima na vojnim i civilnim lokalitetima u rimskoj Dalmaciji i smješta u širi kontekst nalaza Alesia tipa na prostoru Rimskoga carstva.

Zrinka Buljević

Salonitansko stakleno posuđe puhanu u kalup

Puhanje stakla u kalup podrazumijeva puhanje vrućeg staklenog mjehura u kalup s dekoracijom u negativu. Tom tehnikom je proizvedeno najviše posuđa u 1. st. Puhanje u kalup se uglavnom drži sirijsko-palestinskim izumom, no to se zbog brojnih zapadnih nalaza preispituje. Komercijalno puhanje stakla u kalup počelo je vjerojatno na istočnom Mediteranu u Augustovo doba, a na zapadu u kasno Tiberijevo, odnosno u Klaudijevo doba. U modi je do kraja flavijevskog doba (69. – 96. god.) kada ga na zapadu, obezvrijeđenog masovnom proizvodnjom boca za pohranu i transport, istiskuje fasetirano stolno posuđe. Na istoku se staklo i dalje puhalo u kalup, no u 3. st. je obezvrijeđeno masovnom proizvodnjom jeftinih bočica od stakla prirodne nijanse. Općenito uzevši proizvodnja stakla puhanog u kalup jenjava do kasne antike kada se obnavlja. Puhanje stakla u kalup ili argenti modo celare, prema Pliniju (Nat. Hist. 36.193) je jedna od tri tehnike po kojima je Sidon bio glasovito staklarsko središte, a kojom se imitiralo luksuzno metalno, srebrno, dakle iskucavano i urezivano posuđe. Višedijelni su, potom i dvodijelni, vjerojatno uglavnom glineni i gipsani, ali i kameni, drveni i limeni kalupi iz 1. st. izrađeni

preko srebrene ili staklene posude, odnosno arhetipa. Posuđe se na taj način lako moglo kopirati, što se ipak nije zloupotrebilo.

Salonitansko se staklo puhanu u kalup u punoj veličini predmeta što udružuje oblik, dimenzije i uglavnom i dekoraciju staklenog predmeta, datira u rasponu od 2. četvrtine 1. st. do 5. st. po. Kr. Među salonitanskim kozmetičkim posuđem nađen je dosad neobjavljen ulomak balzamarija s prikazom maski, ovoidna bočica, grozdoliki balzamarij s listovima vinove loze i košarom, tri datuljasta balzamarija, tri bicefalomorfna balzamarija tijela u obliku Meduzinih glava, te četiri, od kojih tri bicefalomorfna, balzamarija u obliku glava dječaćkih ili mladenačkih obilježja uokvireni globularnom kosom. Salonitanska je i bicefalomorfna boca s dva slična lica. Među ostalim salonitanskim posuđem za pohranu i transport sačuvana su tri dna boca kvadratnog presjeka tijela, te kalup za dno boca pravokutnog presjeka tijela.

Jure Margeta, Katja Marasović, Snježana Perojević, Miroslav Katić, Anita Penović, Nebojša Cingeli, Ivica Pleština, Davor Bojanić

Interdisciplinarna istraživanja antičkog urbanog vodnog sustava Salone

U sklopu istraživačkog projekta "Antički vodni sustavi grada Salone i Dioklecijanove palače i njihov utjecaj na održivost urbane sredine" koji financira Hrvatska zaklada za znanost, istražen je tijekom 2015. i 2016. godine vodni sustav Salone. Istraživačka grupa koja okuplja arheologe, arhitekta i inženjere građevinarstva, obradila je, u okviru mogućnosti: zahvat vode na izvoru Jadra, trasu akvedukta od izvora do grada, distribuciju vode unutar grada te odvodnju površinskih i otpadnih voda. Vodni sustav je izgrađen u 1. st. pr. Kr. za grad površine 15 ha. Uz stalne dogradnje i prilagodbe gradu koji se širio, on je u 2. st. zadovoljavao potrebe grada od 73 ha, a transformacije su se nastavile kako se mijenjao urbanizam grada sve do prestanka funkcije vodovoda u 7. st.

Osim arheoloških iskopavanja te analize arhivske i objavljene građe istraživanja su obuhvatila i širi okvir urbanog vodnog sustava kao što su klimatske, hidrološke i geološke karakteristike izvora Jadra i područja grada, izvornu konfiguraciju terena, građevne materijale, karakteristike i tehnologiju građenja kanala i vodnih građevina te druge aspekte vezane za planiranje, gradnju i rad urbanog vodnog sustava.

Mirjana Sanader, Domagoj Tončinić, Mirna Vukov

Dva nova antička spomenika s otoka Brača

U radu se obrađuju dva antička spomenika nedavno pronađena na otoku Braču na lokalitetu Plate. Riječ je o rimskom zavjetnom žrtveniku posvećenom bogu Herkulu te o kamenoj urni ukrašenoj reljefnim prikazom. U splitskom Arheološkom muzeju čuva se još nekoliko antičkih spomenika koji su početkom 20 st., kako svjedoče muzejski arhivi, pronađeni na spomenutom lokalitetu. Ovaj rad ima dva cilja: prvi je arheološka analiza do sada neobjavljenog zavjetnog žrtvenika i kamene urne, a drugi je istraživanje eventualnog zajedničkog konteksta spomenika iz Arheološkog muzeja u Splitu i novih nalaza.

Nino Švonja

Dva natpisa iz Vranjica pronađena tijekom podmorskih arheoloških radova (2005.-2006.)

Godine 2005-2006. započeli su radovi na izgradnji sustava za otpadne vode te na izgradnji i proširenju obale u Vranjicu. U skladu s tim bila su provedena podmorska zaštitna arheološka istraživanja tijekom kojih je pronađeno mnoštvo keramike koja se datira od kasnog brončanog doba pa do kasne antike, dosta organskog materijala te mnoštvo kamenih spolija (arhitektonski elementi, sarkofazi, are, žrnjevi itd.). Rad obuhvaća dvije are pronađene tijekom spomenutih istraživanja.

Mato Ilkić, Ivan Šuta

Pregled antičkih numizmatičkih nalaza iz Sikula

Tijekom dugogodišnjih istraživanja antičkog naselja Sikuli u Resniku u Kaštel Štafiliću prikupljena je brojna i raznovrsna numizmatička građa. Glavnina nalaza pronađena je za vrijeme zaštitnih istraživanja na trasi kanalizacijskog sustava 2007. godine., a manji dio građe pronađen je i pri podvodnim arheološkim istraživanjima pristaništa iz 2.-1. st. pr. Kr. Osim iz spomenutih istraživanja numizmatička građa prikupljena je i tijekom kampanja iz 2010., 2013., 2015., i 2016. godine. Manji dio nalaza obrađen je i objavljen u katalogu izložbe Antički Sikuli, a ovdje donosimo pregled kao uvod u cjelovitu obradu numizmatičke građe koja datira od helenizma pa do kasne antike. Iz predcarskog razdoblja najviše je novca Rimske republike. Slijedi nekoliko primjeraka grčke kolonije Ise. Jedan od njih, nađen u podvodnim arheološkim istraživanjima pristaništa iz 2.-1. st. pr. Kr., pripada iznimno rijetkoj vrsti. Zastupljen je i novac iz južne Italije. Iz 3. st. pr. Kr. je novac Arpija u Apuliji. Slijedi primjerak od bakrene slitine iskovan u Dirahiju, grčkoj koloniji s područja današnje Albanije. Predcarskom razdoblju pripada i jedan

numizmatički nalazi iz zapadnog Sredozemlja. Iskovan je u gradu Celsa u Hispaniji. To je vjerojatno prvi takav nalaz u Hrvatskoj.

Ipak, najveći broj numizmatičkih nalaza iz Resnika pripada Rimskom carstvu. Zastupljen je novac od razdoblja vladavine cara Augusta pa sve do početka 5. st. po. Kr. Uglavnom je riječ o regularnim kovovima iz Rima i drugih carskih kovnica. Jedan primjerak s prikazom Julije Domne, žene cara Septimija Severa, podrijetlom je iz Male Azije. Iskovan je u gradu Hypaepa u Lidiji. U Resniku je nađen i krivotvoreni novac rađen prema denaru cara Aleksandra Severa. Među kasnoantičkim numizmatičkim nalazima zastupljeni su i novci uzurpatora Vetraniona i Prokopija. Najmlađi numizmatički nalaz iz Resnika iskovan je u Rimu za vladavine cara Honorija.

Dino Demicheli

Neobjavljeni antički epigrafski spomenici iz Trogira

Na skupu će biti predstavljeno dvadesetak epigrafskih spomenika od kojih se veći dio čuva u Muzeju grada Trogira, dok se drugi dio odnosi na spolije koje su uzidane u trogirске građevine. Veliku većinu spomenika čine nadgrobni natpisi koji su uglavnom necjeloviti. Za mnoge se spomenike pretpostavlja da su pronađeni u sekundarnoj upotrebi, no da su nekoć pripadali području antičkog Tragurija. Dosadašnja praksa pronalazanja antičkih natpisa u Trogiru pokazala je upravo to da su, radi kontinuiranog naseljavanja gradskog područja, epigrafski spomenici bili konstantno u uporabi kao građevinski materijal još od kasne antike. Natpisi koji će biti prezentirani mogu se datirati u razdoblje od ranocarskog do kasnoantičkog razdoblja.

Mate Parica

Kamenolomi Sv. Ilije

Na istočnim padinama brda Sv. Ilija, u zaleđu Trogira, nalazi se kompleks kamenoloma koji pripadaju gotovo svim povijesnim razdobljima. Čitav prostor sadržava ostatke kako većih kopova, tako i tragova manjih intervencija pri vađenju manjeg broja blokova. Intenzivna eksploatacija uzrokovala je i preseljavanje određenih segmenata kamenoloma, što u konačnici pomaže pri razumijevanju kamenarskih tehnika. Nažalost, neki dijelovi ovog kompleksa trajno su izgubljeni recentnim intervencijama.

Irena Radić-Rossi, David Ruff

Rezultati istraživanja antičkog gospodarskog kompleksa na lokalitetu Trstenik u Kaštel Sućurcu

U plitkome moru na položaju zvanom Trstenik na istočnom kraju Kaštel Sućurca otkriveni su dobro očuvani ostatci priobalnog dijela gospodarskog kompleksa iz rimskog doba. Zahvaljujući nalazu potpuno očuvanog prošupljenog dolija, nalazište je 2002. godine upisano u Registar kulturnih dobara RH, a zaštitna istraživanja provedena su 2003. – 2007., 2012. i 2015. godine.

Osim cjelovitog dolija, na morskom su dnu zabilježeni ulomci još nekoliko sličnih predmeta, te dvije skupine globularnih hispanskih amfora tipa Dressel 20. Usporedo s obalom, u dužini od pedesetak metara uočeni su i djelomično istraženi ostatci drvene konstrukcije izrađene od okomito postavljenih dasaka i drvenih pilona. Njezin jugozapadni ugao bio je učvršćen pomoću namjerno potopljenog broda ispunjenog lomljenim kamenom. Istraživanja provedena 2007., 2012. i 2015. godine pokazala su kako je riječ o brodu iz 1. st. po. Kr., očuvanom u dužini od oko 11 m, izrađenom klasičnom rimskom tehnikom spajanja platica sistemom utora i jezičaca.

Dosadašnji nalazi i rezultati 14C analiza datiraju nalazište u vremensko razdoblje od 1. st. pr. Kr. do početka 3. st. po. Kr., a njegov smještaj u salonitanskom ageru ukazuje na gospodarski kompleks u funkciji snabdijevanja antičke Salone.

Daniela Matetić-Poljak, Doroti Brajnov-Botić

Nekoliko antičkih kapitela u Kaštelima

S područja Kaštela poznato je nekoliko antičkih kapitela. Za potrebe ovoga rada izdvojena su četiri primjerka od kojih su neki u privatnom vlasništvu (Kaštel Stari, Kaštel Štafilić) dok je jedan smješten na javnoj površini zapadno od kuće Dudan u Kaštel Kambelovcu.

Kapiteli do sada nisu objavljeni. Lokaliteti s kojih su uzeti, te izvorni arheološki i arhitektonski kontekst nisu poznati. Budući da su izrađeni od mramora vjerojatno su pripadali važnijim javnim ili sepulkralnim objektima koji su bili sagrađeni na širem području Kaštelanskoga zaljeva. Svi pripadaju skupini korintskih azijskih kapitela.

Kapiteli će biti tipološki i stilski analizirani te komparirani, temeljem čega će biti pobliže određena njihova datacija.

Anita Penović, Nebojša Cingeli, Katja Marasović

Rezultati arheološkog istraživanja u ulici Domovinskog rata u Splitu 2013/2014. godine

Na splitskom predjelu Manuš, u Ulici Domovinskog rata, sjeverno od križanja s Vukovarskom ulicom, provedena su 2013./14. zaštitna arheološka istraživanja prilikom kojih su pronađeni dijelovi velike antičke kružne građevine. Na površini od oko 550 m² pronađen je plato kružnog oblika promjera 35 m, kojega omeđuju tri reda koncentričnih zidova međusobno povezanih radijalnim zidovima tvoreći građevinu veličine oko 60 metara. Istražene zidane strukture i slojevi su sastavni dio antičke faze susjednog lokaliteta „Ad Basilicas pictas“ dok grobovi, pronađeni iznad njih, pripadaju srednjovjekovnoj fazi istog lokaliteta. Antičke strukture su zidane priklesanim kamenom različitih dimenzija u vapnenom mortu s primjesama tučene opeke. Kružna antička građevina se prilagodila konfiguraciji terena pa su njeni temelji dijelom zasječeni u lator, a dijelom oslonjeni na živu vapnenačku stijenu. Na samom jugu istraženog područja pronađen je kanal antičkog akvedukta Dioklecijanove palače u kojemu se sačuvao izvorni kalcifikat, koji će dati podatke o količini vode koja se koristila u Palači. Pokretni arheološki materijal može se datirati u razdoblje od 4. do druge polovine 6. stoljeća.

Nalaz kružne građevine velikih dimenzija doprinosi rekonstrukciji izgleda kasnoantičkog Splita te još jednom potvrđuje neprekinuti kontinuitet života od antike do danas, a prema najnovijim istraživanjima, možda i od prapovijesti do danas.

Andreja Nađander, Tomislav Jerončić

Zaštitno arheološko istraživanje u ulici Stjepana Radića u Solinu prilikom iskopa trase plinsko-distribucijskog sustava Klis-Solin

Zbog izgradnje i postavljanja plinsko - distribucijskog sustava Splitsko-dalmatinske županije na trasi Klis-Solin (predmetna dionica Ulica Stjepana Radića, Solin) Ministarstvo kulture, Uprava za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorski odjel u Splitu izdalo je u listopadu 2016. odobrenje za izvođenje arheološkog nadzora nad radovima zemljanog iskopa. Istraženi lokalitet se pruža Ulicom Stjepana Radića unutar bedema antičke Salone te je registriran i zaštićen u registru nepokretnih kulturnih dobara Republike Hrvatske pod brojem Z-3936, kao Zona B - zaštićena arheološka zona Solina. Tijekom arheološkog nadzora koji je na spomenutoj lokaciji izvodila tvrtka Kaukal d.o.o. u razdoblju rujna - listopad 2016., uočeni su pokretni nalazi i arheološke strukture te je sukladno posebnim uvjetima Ministarstva kulture, Uprave za zaštitu kulturne baštine, Konzervatorskog odjela u Splitu odlučeno o potrebi provođenja zaštitnih arheoloških istraživanja u dužini od 800 m kako bi se istražili i dokumentirali arheološki ostaci te se sukladno rezultatima odlučilo o mogućnostima postavljanja cjevovoda plinsko distribucijskog sustava. Predmetna zaštitna arheološka istraživanja su vršena na južnoj dionici "stare" Kliške ceste, od križanja s ulicama Put Majdana i Ulica don Frane Bulića prema jugu, odakle mijenja ime u Ulica Stjepana Radića. Naime, na ovom mjestu se nalazi sjeveroistočni ulaz u antički grad Salonu (Porta Andetria) inkorporiran u gradske bedeme. Suvremena prometnica unutar čijih gabarita se i gradi plinovodni sustav, pruža se odatle prema jugu, odnosno jugozapadu, do mjesta na kojem se Radićeva ulica račva, odnosno križa s državnom cestom D8 (Ivana Pavla II). Upravo na ovoj dionici Radićeve ulice (sjeverozapadnim rubom ceste) su vršena spomenuta arheološka istraživanja koja su započela krajem 2016. i početkom 2017. godine. Duljina ukupno istražene dionice jest preko 800 metara. Širina rova u južnom dijelu istraženog rova bila je oko 1,8 - 2,20 m, dok je u sjevernijim dionicama isti proširen na širinu od otprilike 2,2 do 2,5 m te je ukupna istražena površina oko 1900 m². Prosječna dubina iskopa iznosila je od 0,60 do 2,50 m dubine. Pravac iskopne površine bio je označen stacionažama, a zbog lakšeg pozicioniranja i dokumentiranja pronađenih arheoloških struktura, pozicionirani su numerirani kvadranti na svakih deset metara duljine samog iskopnog rova.

Arheološko istraživanje je obuhvatilo nekoliko funkcionalnih cjelina antičkog grada Salone čiji se urbani razvoj može pratiti kroz nekoliko razvojnih faza. Tako je istraženo nekoliko faza izgradnje i obnove pojedinih dijelova obrambenog bedema impozantnih dimenzija, pripadajućih sjeveroistočnih gradskih vrata te dvije obrambene kule. Južnije su registrirani zidovi i podnice različitih objekata vjerojatno stambenog, obrtničkog, termalnog i javnog karaktera. Posebno su zanimljivi pravilno poslagani obrađeni duguljasti kameni blokovi većih dimenzija nepoznate funkcije, kao i prostor popločan kamenim pločama velikih dimenzija. Pokretni arheološki nalazi (ako se zanemare recentni nalazi iz slojeva nasipane podloge za suvremenu cestu te pojedini devastacijski ukopi) pripadaju antičkom razdoblju; od 1. do 6. stoljeća.

Emma Višić-Ljubić

Zaštitna arheološka istraživanja zapadno od lokaliteta Manastirine

Tijekom 2016. godine odvijala su se zaštitna arheološka istraživanja nedaleko od poznate starokršćanske ceterijalne bazilike koja je nastala nad grobom salonitanskog biskupa i mučenika Domnija. Na vidjelo je izašao veliki broj grobova raznih tipova u kojima je pokopano oko 150 osoba. Učestali su ukopi u amforama, pod tegulama i u zidanim grobnicama. U manjem broju su zastupljeni ukopi u zemljane rake te jedan ukop u drveni kovčeg. Među zidanim grobnicama otkriveno je pet dvojnih dok su preostale pojedinačne. Prilikom istraživanja pronađen je i određeni broj arheoloških nalaza kao što su: narukvice, fibule, igle, pojasne kopče, brončana kutijica, perle, staklene boce te veći broj brončanog novca. Istraživanja su pokazala da se na ovom prostoru nalazio dio većeg grobljanskog kompleksa koji se veže uz starokršćansko groblje na Manastirinama.

Dijana Žaja

Zaštitna arheološka istraživanja rimskodobne nekropole u Kaštel Lukšiću

Pri radovima na gradnji hotela Štacija, na prostoru nekadašnjeg Željezničkog odmarališta u K. Lukšiću, sredinom 2016.god. slučajno je u profilu iskopa uočen presječen grob pod tegulama.

Položaj se nalazi uz morsku obalu između hotela Štacija i doma za djecu „Miljenko i Dobrila“, stotinjak metara zapadno od kaštela Rušinac.

Na lokalitetu nije proveden arheološki nadzor jer je položaj bio nepoznat kao arheološki lokalitet. Pristupilo se zaštitnim istraživanjima tijekom kojih su otkrivena ukupno četiri groba s pojedinačnim ukopima, od kojih su tri pod tegulama i jedan pod amforama.

Grobovi su djelomično oštećeni zbog radova, orijentirani su u smjeru istok-zapad, a očuvanost kostiju je dosta loša zbog kiselosti tla.

Riječ je o manjem dijelu groblja koje se vjerojatno prostire na većoj površini. Na temelju malog broja nalaza, groblje se preliminarno može datirati u vrijeme od 2. do 5. st. te će se u ovom radu prezentirati prvi rezultati analize nalaza.

Lujana Paraman

Spasilačko istraživanje segmenta rimskodobne nekropole u ulici Put Dragulina u Trogiru

Prilikom građevinskih radova na proširenju privatnog parkirališnog mjesta obiteljske kuće sa sjeveroistočne strane ulice Put Dragulina u trogirskom Malom polju, sredinom svibnja 2016. godine naišlo se na ostatke rimskodobnog groblja, pri čemu su spašene 4 kamene urne s djelomično sačuvanim ostacima pokojnika i grobnih priloga.

Muzej grada Trogira je obavio spasilačko arheološko istraživanje, tijekom kojeg su na djelomično sačuvanoj površini groblja od oko 30 m² istražena 34 groba, dok su 4 groba dokumentirana i djelomično istražena u profilima iskopa za temelje ogradnog zida parkirališta.

Većina je pokojnika spaljena (25 grobova), a spaljene kosti pokojnika sahranjene su najčešće u keramičkoj, rjeđe u kamenoj urni. Tijela nedonoščadi i dojenčadi (16 grobova) po tradiciji nisu spaljivana, već su sahranjivana polegnuta u običnu grobnu jamu ili položena u keramičkoj amfori. 22 su groba uz pokojnike i njihove recipijente sadržavala i priloge.

U grobovima je pronađeno preko 120 uporabnih predmeta – kamene i keramičke urne, amfore, keramičko posuđe i uljne svjetiljke, keramički i stakleni balzamariji, nakitni predmeti i toaletni pribor te predmeti za igru. Preliminarnom analizom materijala sačuvani grobovi datirani su u razdoblje od prve polovice 1. stoljeća do početka 2. stoljeća.

Sporadični slučajni nalazi i manja zaštitna istraživanja od 1960-ih do 1990-ih ukazuju da su u Trogiru, kao i u ostalim antičkim gradovima, dolaskom pod rimsku vlast uz magistralne komunikacije koje su vodile prema izlazu iz polja uređena gradska groblja. Središnji dio groblja nalazio se na predjelima Ošljak i Dobrić na kopnu sa sjeverne strane grada, odnosno na mrežištu komunikacijskih puteva, gdje je zabilježen kontinuitet pokapanja sve do kasne antike. Današnja ulica Put Dragulina glavna je komunikacija koja je kroz zapadni dio Malog polja vodila prema prirodnom prijevoju sa sjeverozapadne strane brda Sv. Ilija i dalje u zaleđe. Na postojanje uređenog gradskog groblja uz ovu komunikaciju upućivali su slučajni nalazi iz sredine 1960-ih godina, dok je provedeno spasilačko istraživanje potvrdilo da je doista riječ o segmentu zapadnog groblja rimskodobnog Tragurija. Istraženi grobovi ujedno predstavljaju najstarije za sada istražene rimskodobne grobove na području Trogira.

Nikolina Uroda

Rupotine - Crikvine kod Solina

Lokalitet Crikvine u Rupotini kod Solina djelatnici Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika sustavno istražuju od 2007. godine. Nalazi se u blizini stare ceste Solin-Klis i poznatog lokaliteta Rižinice s kojim ga povezuje i trasa antičke ceste. Istraživanja kompleksa početkom 20. stoljeća započeo je don Frane Bulić, koji je između ostalog prema nalazu ploče s prikazom Mitre u sekundarnoj upotrebi, zaključio da bi se na tom mjestu uz antičku arhitekturu trebao nalaziti i Mitrej, a samu crkvu datira u ranokršćansko razdoblje. Objavio je i nalaze iz grobova koji su većinom datirani u razdoblje srednjega vijeka. 30-ih godina 20. stoljeća istraživanja je nastavio Ejnar Dyggve, koji donosi tlocrt građevinskog sklopa u kojem prepoznaje ranokršćanski samostan. Nakon Dyggveovih istraživanja sklop se nije istraživao do 2007. godine.

Novija istraživanja koncentrirana su na prostor antičke građevine s apsidom na zapadnoj strani crkve sv. Ilije, te groblje oko crkve koje je nastajalo u razdoblju od 11. do 16. stoljeća. Istražena je crkva sv. Ilije te antička arhitektura oko nje. Kako su grobovi koji nastaju unutar i oko crkve uništili antičku arhitekturu, naišlo se samo na tragove zidova i vrlo rijetko dijelove podnice. Jedini relativno cjelovito sačuvani objekt je cisterna koja je pronađena zapadno od ulaza u crkvu.

Ante Jurčević

Arheološki lokalitet Crkvine u Klapavicama kod Klisa

Lokalitet Crkvine nalazi se u selu Klapavice neposredno uz južnu stranu brze ceste Klis-Dugopolje. Nakon arheoloških istraživanja koja su provedena 1906. i 2006. godine utvrđeno je da se na lokalitetu Crkvine nalazio starokršćanski arhitektonski kompleks koji se sastojao od jednobrodne bazilike s upisanom apsidom i većeg broja međusobno povezanih prostorija s južne i sjeverne strane bazilike. Nakon rušenja kompleksa obnovljena je prostorija koja se nalazila sjeverno od bazilike te je, najvjerojatnije krajem 9. ili početkom 10. stoljeća na tome mjestu sagrađena srednjovjekovna crkva oko koje se formirala i manja nekropola s bogatim grobnim nalazima. Budući da su u neposrednoj blizini ovoga lokaliteta prolazile i dvije značajne antičke prometnice, a na lokalitetu je pronađen i veliki broj antičkih natpisa, novca i različitog posuđa, možemo pretpostaviti da se u blizini nalazilo i antičko naselje.

Ljubomir Gudelj

Rižinice, aktivnost Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika 1990. - 2016. godine

Autor donosi pregled i rezultate aktivnosti Muzeja hrvatskih arheoloških spomenika na Rižinicama od 1990. godine. Otkupom privatnog zemljišta tada su stvoreni uvjeti za nastavak arheoloških istraživanja i prezentacije ostataka benediktinskog samostana, prema navodu iz darovnice hrvatskog kneza Trpimira. Pomaci načinjeni nastavkom iskopavanja prije obrađivane površine te probnim sondiranjima izvan ostataka tada poznatog građevnog sklopa obogatili su saznanja o povijesti položaja i zacrtali smjernice budućih radova.

Nakon višegodišnje stanke radovi su intenzivirani 2006. godine nakon urušenja dijela prometnice Solin - Klis izgrađene pedesetih godina dvadesetog stoljeća preko udoline i lokaliteta. Otkrićem prije nepoznatih ostataka antičkog hrama potvrđena je vrijednost i slojevitost nalazišta, a otvorena su brojna pitanja o namjeni i karakteru pojedinih objekata, među kojima i pretpostavljene samostanske crkve. Osim potvrde intenzivnog života tijekom srednjeg vijeka, posvjedočenog nalazima grobova, nakita, keramičkih i ulomaka predromaničkog namještaja, prikupljeni su različiti dokazi o aktivnostima starijih generacija na istome položaju. Ističu se novootkriveni antički i kasnoantički arhitektonski ostatci, cisterna popođena mozaikom, ulomak ranokršćanskog namještaja, kameni ulomci antičkih arhitektonskih i dekorativnih elemenata, sarkofazi iz poganskog i ranokršćanskog razdoblja, različiti primjerci rimskog novca, krhotine različitih staklenih i keramičkih posuda.

Usporedno s arheološkim iskopavanjima od 2013. godine pristupilo se građevnoj sanaciji zatečenih povijesnih građevina, podzida terasa, rekonstrukciji oštećenih sarkofaga, uređenju prije otkupljenih parcela te pronalazanju načina budućeg uređenja i namjene lokaliteta. Potvrđeno je kako kompleks različitih objekata znatno premašuje prije utvrđene gabarite ispunjavajući udolinu omeđenu usporedno postavljenim hridima, pruženim niz istočnu padinu Kozjaka prema potoku Rupotina. Nalazi amfora ispunjenih ostatcima pokojnika, kamene, staklene i keramičke urne otkrivaju starije datume pokopavanja na ovome položaju.

Tonči Burić

Castrum Ostrog - srednjovjekovna utvrda na granici trogirске i splitske komune (povijesno - arheološka skica)

Srednjovjekovno selo Ostrog u kliškoj županiji postalo je koncem 12. i početkom 13. st. predmetom spora između trogirске i splitske komune. Spor je kulminirao 1226. g. kada su stanovnici Ostroga, rodovsko plemstvo didići, počeli zidati utvrdu (*castrum Ostrog*) iznad središnjega naselja u Ostrogu na litici Balavan. To je bio *casus belli*, koji je doveo do vojnoga pohoda udruženih snaga Trogira i Splita na Ostrog. O važnosti tih zbivanja ponajbolje svjedoči XXIX. pogl. *Historiae Salonitanae* Tome Arhidakona, naslovljeno *De bello quod gestum est pro uilla de Ostrogo* (Rat za naselje Ostrog). Tu je detaljno opisan pohod nadmoćnih komunalnih vojski koje su osvojile utvrdu i razorile selo.

Arheološki ostaci otkriveni iskopavanjima utvrde otkrili su nam njen oblik i unutarnji raspored, a arheološka građa, uglavnom keramički ulomci, potvrđuje Tomin opis rata. Sloj je tanak i vremenski ujednačen. Svi nalazi pripadaju razvijenom srednjem vijeku i mogu se - poduprti pisanim izvorom - datirati u početak 13. st. Sama utvrda prati pravac pružanja litice. Uglavnom je utemeljena na intaktnom terenu, a tek u južnom dijelu je preslojila brončanodobne suhozidne konstrukcije.

Krešimir Filipec

Srednjovjekovno groblje uz crkvu sv. Marije u Blizni kod Trogira

Prigodom zaštitnih arheoloških istraživanja uokolo crkve sv. Marije u Blizni kod Trogira koje je vodio Odsjek za arheologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu u suradnji s Konzervatorskim odjelom Uprave za zaštitu kulturne baštine u Splitu istraženo je više desetaka srednjovjekovnih grobova, uz mnogobrojne kasnosrednjovjekovne, novovjekovne i one koji pripadaju suvremenom dobu. Dio grobova pripada najstarijem sloju pokopa i može se datirati u vrijeme nakon podizanja predromaničke crkve. Njihov položaj, način izrade, oblik, položaj tijela te predmeti upotpunjuju naša saznanja o načinu i kulturi pokopa tamošnjih stanovnika. Veliki dio najstarijih grobova je uništen ili dislociran tijekom stoljetnog korištenja istog prostora za pokope, stoga se posebno ističe sačuvani grob žene s jednojagodnim naušnicama položen ispred ulaza u predvorje predromaničke crkve.

Vedran Koprivnjak

Sondažna arheološka istraživanja na lokalitetu „Sv. Mihovil“, položaj Ivernić (Lavdir) u Segetu Donjem

U razdoblju od 16. rujna do 11. studenog 2015. godine izvršena su sondažna arheološka istraživanja na lokalitetu sv. Danijel (sv. Mihovil) u Segetu Donjem kod Trogira. Istraživanja su proveli arheolozi iz tvrtki GeoArheo d.o.o. i Contarini d.o.o. i 10 fizičkih radnika sa šireg područja grada Trogira. Stručni nadzor vršili su Marijeta Babin i Miroslav Katić, konzervatori iz Konzervatorskog odjela Ministarstva kulture u Trogiru. Voditelj sondažnog arheološkog istraživanja bio je Vedran Koprivnjak, diplomirani arheolog, dok je zamjenik bila Martina Miletić, diplomirana arheologinja, tada zaposlenici tvrtke Contarini d.o.o. Stručni dokumentarist bio je Vedran Koprivnjak, a zračni snimak izvršio je Goran Skelac iz tvrtke GeoArheo d.o.o. Istraživanje je trajalo 40 radnih dana.

Sondažna su arheološka istraživanja na ovom lokalitetu propisana kao prva mjera zaštite kulturnih dobara s obzirom na to da se na spomenutom području nalazi ruševna crkva sv. Mihovila za koju izvori i stručna literatura tvrde da potječe iz ranog srednjeg vijeka. Također, u opisu lokaliteta spominje se vrlo velika količina rimskog građevinskog materijala u okolnim ogradnim suhozidima što je navelo na pomisao da je ovdje moguće postojanje i rimskog objekta.

Blizina rimskog kamenoloma na brdu sv. Ilija sjeverno od lokaliteta, kao i antičke ceste koja u smjeru istok-zapad sječe trogirsko Malo Polje te brojni pojedinačni nalazi iz okolice pokazuju potencijalnu važnost koju je lokalitet mogao imati u razdoblju antike. Još je veća važnost nalaza iz razdoblja ranog srednjeg vijeka koji se na čitavom području veže uz objekte i prometnice antičkog razdoblja, a koje je od ranog kršćanstva posvjedočeno crkvom sv. Danijela (Sudanel) sjeverno od lokaliteta. S obzirom na vrlo važan lokalitet sv. Marte u Bijaćima u Velikom Polju i brojne primjere ranosrednjovjekovne sakralne arhitekture sa šireg područja, nalazi postaju važan pokazatelj života starohrvatske populacije u zaleđu velikog bizantskog grada.

Dino Ribić

Arheološka topografija sela Primorski Dolac

U ovom radu predstavljaju se i opisuju arheološki lokaliteti sela Primorski Dolac. Selo se nalazi u Dalmatinskoj Zagori 20-ak kilometara sjeverno od Trogira. Svi arheološki lokaliteti mogu se svrstati u dva razdoblja: prapovijest i novi vijek. U prapovijesti su zastupljene gradine i gomile, dok u novom vijeku

imamo ostatke dviju crkvi, te dvije kamene „kule“ s natpisnim pločama. Iz antike i srednjeg vijeka za sada nema sigurnih arheoloških pokazatelja, kao ni pokretnih materijalnih nalaza. Lokve i vrtače također su prezentirane kao potencijalni arheološki lokaliteti. Rad se temelji na osobnom terenskom pregledu.

Krešimir Kužić

Astrognostički elementi na srednjovjekovnim nadgrobnim spomenicima iz Dalmatinske Zagore

Nekropole sa srednjovjekovnim nadgrobnim spomenicima nalaze se gotovo u svim dijelovima Dalmacije, a Kaštela i Dalmatinska zagora nalaze se otprilike u sredini tog prostora. Ovi spomenici ostavština su kasnog srednjeg vijeka obilježenog još uvijek prežicima poganskih vjerovanja, već duboko ukorijenjenim katoličkim kršćanstvom, ali i heretičkim zapusima „bosanskih krstjana“. U takvom duhovnom okruženju spomenici na sebi nose, osim staleških, imovnih i simbole starih vjerovanja u utjecaj nebeskih tijela, no mogu se prepoznati i utjecaji humanizma. Ovi motivi - zvijezde raznog broja krakova, polumjeseci i sunca - upravo svojim asimetričnim, neshematiziranim rasporedom na plohi spomenika govore kako je riječ o preslici stvarnog položaja ovih tijela - konstelaciji ili konjunkciji. Iz toga se uporabom računalnih programa može doći do relativno uske datacije nastanka spomenika. Nekropole s takvim pločama i sanducima možemo naći na nekoliko mjesta u Zagori, ali i u Kaštelima.

Helga Zglav-Martinac

Nešto novo, nešto staro Prilog proučavanju nalaza zaštitnih arheoloških istraživanja Papalićeve palače u Splitu (1987-1988.)

Tijekom adaptacije Papalićeve palače u zgradu muzejskog karaktera poduzeta su zaštitna arheološka istraživanja prizemnih prostorija i dvorišta palače. Vidljive faze pregrađivanja kompleksa tijekom prošlosti, odraz su brojnih previranja u gradu, koja su rezultirala kompleksnom povijesnom i arheološkom stratigrafskom slikom. Sve to otežava rekonstrukciju gradske povijesne priče. Kao i obično najveći dio nalaza čine ulomci keramičkog posuđa. Njihove priče različitih vremenskih atribucija govore o životu u specifičnim zgusnutim uvjetima života tipičnim za splitsku povijesnu urbanu aglomeraciju. Često im je teško pronaći točno mjesto na vremenskoj crti. S protekom vremena slika postaje sve jasnija, a predmeti sve prepoznatljiviji današnjem čovjeku. Najraniji nalazi datiraju u vrijeme kasne antike, kada izgradnja Papalićeve palače još nije bila u planu, a najmlađi su praktički „jučer“ ubačeni u dvorišni zdenac, koji se prestankom prvotne funkcije postupno pretvorio u svojevrsnu otpadnu jamu.

Iščitavanjem plana ziđa u Oružani i dvorištu Papalićeve palače uočavaju se tragovi građevina i ulica nekih drugih gabarita, čiji stanari još uvijek pamte blještavilo građevina, kupatila i prostranih ulica rimskog carskog grada.

Osim krhotina za ovaj lokalitet uobičajene povijesne atribucije (kasna antika, srednji vijek i rano novovjekovno razdoblje) nakon uvida u čitavu građu ovdje je utvrđeno prisustvo velike količine recentnih nalaza s početka 20 st.

Marijeta Babin, Ivica Pleština

Novovjekovna utvrđena naselja Kaštel Staroga i Kaštel Novoga - zaštitna arheološka istraživanja u 2016. godini

Autori donose rezultate zaštitnih arheoloških istraživanja provedenih u okviru građevinske izvedbe projekta „Kanalizacijski sustav Kaštela-Trogir, podsustav Kaštela“, a unutar povijesnih jezgri Kaštel Staroga i Kaštel Novoga. Istraživanja izvedena tijekom 2016. godine iznijela su nove spoznaje o urbanističkoj slici ovih dvaju utvrđenih naselja koje su osnovali pripadnici trogirске plemićke obitelji Čipiko u prvoj polovici 16. st. U Kaštel Novome istražen je bedem na poziciji sjevernog ulaza u naselje. Nova saznanja o postanku Kaštel Novoga odnose se na otkriće južnog bedema naselja kao i na potencijalne graditeljske strukture prije gradnje Čipikove kule. U Kaštel Starome istraženi su segmenti kanala potoka Fuležina koji se pruža uz sjeverni i zapadni bedem naselja čime je potvrđena veza kanala i industrijskog akvedukta smještenog nešto sjevernije od povijesne jezgre. Također su istraženi i zidovi ograda poljodijeljskih čestica koje su bile smještene uz sjeverni bedem naselja. Zbog ozbiljnih devastacija uzrokovanih postavljanjem instalacija 20. st. samo djelomično su istražene pozicije Gornjih vrata i Balkuna odnosno istočnog i zapadnog ulaza u naselje.

Ante Alajbeg, Nebojša Cingeli

Arheološka istraživanja splitskog Lazareta i dijela baroknih bedema

Krajem 2015. i početkom 2016. godine istražena su tri arheološka lokaliteta unutar splitskih gradskih utvrđenja. Uz zaštitna iskopavanja splitskog lazareta, istražena su još i dva nalazišta baroknih obrambenih fortifikacija - dio bedema između bastiona Cornaro i Priuli te dio bastiona Bernardi.

Nedugo nakon izgradnje lazareta krajem 16. stoljeća, glavina karavanskog prometa između Mletačke republike i Osmanskog carstva prolazila je kroz splitsku luku. Najbolji pokazatelj strateškog značaja Splita je upravo mletački napor utvrđivanja grada novim obrambenim zidinama prilagođenim modernom načinu ratovanja. Ti su graditeljski pothvati značajno utjecali na urbanistički razvoj grada i njegovu vizuru kakvu poznajemo danas.

Ovim istraživanjima su prikupljene informacije koje dosad nisu bile poznate iz arhivske građe.

Josip Dukić

Dopisivanje don Frane Bulića na hrvatskom jeziku u biblioteci Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu

Don Frane Bulić spada u najpoznatije svećenike splitske Crkve i jedan je od najvećih i najpriznatijih arheologa u Hrvatskoj. Biblioteci Centralnoga bogoslovnog sjemeništa u Splitu, u kojemu je dobio teološku izobrazbu (1865.-1869.), don Frane je ostavio 28 svezaka rukopisne i tiskane građe. Ta vrijedna ostavština danas se čuva u priručnoj biblioteci Katoličkoga bogoslovnog fakulteta Sveučilišta u Splitu. Nažalost, jedan svezak je nestao pa se sada u biblioteci čuva 27 svezaka. Svesci su poredani po vremenskom slijedu, počevši od 1880. pa sve do 1934. godine. Početkom 2014. preko katedre za crkvenu povijest Katoličkoga bogoslovnog fakulteta pokrenut je projekt sređivanja don Franine ostavštine. U projekt su uključene i ugledne ustanove: Arheološki muzej u Splitu, Filozofski fakultet u Splitu - Odjel za povijest, Konzervatorski odjel u Splitu i Dom kulture Zvonimir iz Solina. Sva građa je skenirana, a trenutno se radi na obradi skenova.

U svescima se nalaze uvezana brojna pisma, dopisnice, razglednice i brzogovori iz kojih se razabire Bulićeva povezanost s brojnim poznatim ličnostima u domovini i inozemstvu. Uz bogatu korespondenciju u svescima se čuvaju i razne brošure, novinski isječci, pozivnice, članci i nekoliko knjiga. Sačuvano je i nekoliko promemorija. Svaku jedinicu u pojedinom svesku don Frane je označio rednim brojem. U središtu našeg zanimanja je don Franino dopisivanje s brojnim osobama na hrvatskom jeziku.

Anamarija Bralić

Pavao Ergovac

U Muzeju grada Kaštela čuva se dio ostavštine uglednog Kaštelanina Pave Ergovca. U radu će biti iznijeta nova saznanja, na temelju dijela ostavštine iz Muzeja grada Kaštela, Arheološkog muzeja u Splitu i informacija rodbine o njegovom životu i radu na području arheologije. Rođen je 16. siječnja 1871. godine u Kaštel Štafiliću u dobrostojećoj obitelji veleposjednika. Jedan je od prvih članova i proučavatelja arheološke baštine pri „Bihaću“ hrvatskom društvu za istraživanje domaće povijesti. Bio je suradnik don Frane Bulića te je rukovodio istraživanjima na području Kaštela, zajedno sa suradnikom, tada studentom prava, Pavlom Peratom. Vodio je istraživanja u Mirima kod Kaštel Novoga, što je ujedno i prvo istraživanje društva Bihać, i kod crkve sv. Marte u Bijaćima između 1902. i 1906. godine. O tijeku istraživanja svakodnevno je izvještavao don Franu i vodio dnevnik i terensku dokumentaciju. Osim rada na terenu objavio je 1896. godine u Bulletinu članak o ruševinama rimskog naselja u Kaštelanskom polju. Bio je član Matice hrvatske, predsjednik Mjesnog školskog vijeća te je aktivno sudjelovao u društvenom i političkom životu Kaštela. Umro je 29. lipnja 1950. godine u rodnom Kaštel Štafiliću, gdje je i pokopan.

Petra Blažević

Edukativno-muzejski program „Plovidba u prošlost: mala škola baštine Kaštelanskog zaljeva“

U radu će biti predstavljen edukativno-muzejski program „Plovidba u prošlost: mala škola baštine Kaštelanskog zaljeva“, kojeg su s potporom Ministarstva kulture Republike Hrvatske u 2017. godini započeli provoditi Muzej grada Kaštela i Hrvatski pomorski muzej Split. Projekt je rezultat nastojanja da se osnovnoškolskoj djeci iz prve ruke približi baština Kaštelanskog zaljeva, napose njeni antički i pomorski segmenti, zbog kojih je naglasak na plovidbi autentičnim starim brodom te arheološkoj radionici na lokalitetu Sikuli u Resniku. Bit će izneseni ciljevi programa, način osmišljavanja i provedbe te obrazložena metodologija kojoj je za cilj ispunjavanje zadaća suvremene muzejske pedagogije.

Mario Klaić

QR kodom do dodatnih informacija u muzeju i na lokalitetu

Izloženim eksponatima u muzeju većinom nedostaje kontekst odnosno lokalitet, dok na istraženom i ispražnjenom lokalitetu nedostaju nalazi koji se nalaze u muzeju. Mnogi muzeji i lokaliteti su posjetiteljima većinom nezanimljivi i dosadni. Nedostaju im dodatne informacije, interpretacije, zabava, interakcija i *proširena stvarnost* koje posjetitelji vole, posebno mladi. Dodatnim materijalima, virtualnom i *proširenom stvarnošću*, možemo nadoknaditi te nedostatke i zainteresirati posjetitelje muzeja i lokaliteta. Danas gotovo svi imaju mobitele, a većina i pametne telefone koji pružaju velike mogućnosti u komunikaciji muzeja i publike. Ta internetska komunikacija može biti limitirana financijama, kreativnošću i tehnološkim dostignućima.

U cilju očuvanja i stjecanja novih posjetitelja, Muzej grada Kaštela pokrenuo je projekte koristeći se suvremenijim oblicima komunikacije. Jedan od njih upotreba je QR coda (*Quick Response* odnosno *brzi odgovor*) u muzeju i van njega. Pripremili smo dodatne audio-vizualne materijale na internetu kojima se preko mobitela može pristupiti u trenu. Preko QR koda korisnik se spaja s unaprijed pripremljenim filmom, glazbom, tekstom, slikom, crtežom... Tako se kontekstualizira muzejski predmet ili lokalitet. Iz stvarnog svijeta krećemo se prema svijetu virtualnog i digitalnog. Upotrebom QR koda postoji također mogućnost povratne informacije i interakcije muzeja i publike kroz ankete, nagradne igre, Facebook stranicu...

SEKCIJA POSTERI

Danica Uljević, Ivan Jerković, Željana Bašić, Ivana Kružić, Šimun Anđelinović

Evaluation of the morphology of greater sciatic notch for sex estimation

The aim of this study was to test the repeatability and applicability of a greater sciatic notch for sex estimation on the medieval population from Eastern Adriatic Coast. Two experienced researchers and two students scored the morphology of greater sciatic notch twice according to scoring standards by Buikstra and Ubelaker on 32 individuals (19 males and 13 females) with sex determined by amelogenin analysis in previous research. We tested intraobserver and interobserver error using Cohen's Weighted Kappa and interclass correlation coefficient. We computed the frequencies of the scores by sex and calculated the probability of being male and female for each score. Also, we estimated sex of each individual according to previously published probabilities by Walker. The result of this study showed that researcher's experience has contributed to the repeatability of scoring. We revealed that there is some degree of sexual dimorphism in the morphology of the greater sciatic notch but not sufficient for a reliable sex assessment. Therefore, although the sample size was not big enough to completely exclude greater sciatic notch as sex indicator, we showed that it should be used with caution, and if possible, not as a standalone indicator for making the conclusion about the seks of an individual.

Josipa Baraka Perica, Dražen Maršić

Rustični reljef iz Muzeja grada Kaštela

U Muzeju grada Kaštela čuva se jedan jako zanimljiv reljef. Radi se o ulomku izrađenom od lokalnog vapnenca kojem nedostaje donji dio. Na njemu je na vrlo rustičan način izrađen ljudski lik, a ostaci parožaka daju sugerirati kako se na donjem, uništenom dijelu izgledno nalazio lik jelena. O kojoj točno ikonografiji se radi i kada možemo datirati ulomak potrebno je dobro promisliti. Pošto smatramo da je velika znanstvena šteta da ovako zanimljiv nalaz ostane zaboravljen u muzeju koristimo priliku kako bismo ga kroz ovaj skup prezentirali široj znanstvenoj javnosti.

Magda Banić, Željana Bašić, Ivana Kružić, Ivan Jerković, Šimun Anđelinović

Validation of glabella morphology for sex estimation on the human skull

This study aimed to test the applicability of glabella morphology for sex estimation on the medieval sample from Eastern Adriatic Coast and to test the repeatability of scoring the trait. The glabella was scored according to Buikstra and Ubelaker twice by two experienced researchers and two students. We analyzed 38 skulls of known sex, determined by amelogenin analysis in previous research. We tested intraobserver and interobserver error using Cohen's Weighted Kappa and interclass correlation coefficient. We computed the frequencies of the scores by sex and calculated the probability of being male and female for each score. Sex of each was estimated using probabilities from the previous research by Walker and from a present study using the assumption that individuals with a probability of being male > 0.5 are males, and individuals with a probability of being female > 0.5 are females. The prominence of glabella showed moderate or almost perfect levels of agreement for intraobserver and interobserver errors for most evaluators (Cohen's kappa test = 0.55 - 0.89, ICC = 0.73 - 0.95), and it we showed that the influence of subjectivity was small for this cranial characteristic. However, the experience of the researcher impacted the reliability assessment of morphological feature. The accuracy of sexing skulls was 76% (74% males and 80% females) and was same for probabilities from the previous and present study. Finally, the study showed that the prominence of glabella is a relatively reliable morphological sex indicator, especially accurate in cases with hypermasculine scores (4 and 5).

Ivana Ožanić Roguljić

Osvrt na tekstilnu proizvodnju u rimskodobnoj Dalmaciji

Tekstil i vuna iz Dalmacije sporadično se spominju u izvorima. No, rijetke informacije iz izvora o tekstilnoj proizvodnji u kombinaciji s otkrićem piramidalnih utega u keramičarskoj radionici u Crikvenici te brojnim drugim nalazima na području Dalmacije ukazuju na intenzivnu proizvodnju i korištenje vertikalnog tkalačkog stana. Proizvodnja tekstila ostavlja malo tragova pa količina otkrivenih utega nosi novo svjetlo o evoluciji tekstilne proizvodnje na području rimske provincije Dalmacije.

Mirja Jarak, Vendi Jukić Buča

Revizijska istraživanja trikonhalne crkve na lokalitetu Dedića Punta u Bilicama

U prezentaciji se izlažu rezultati revizijskih arheoloških istraživanja na lokalitetu Dedića Punta u Bilicama. U prvoj kampanji istraživanja 2016. g. otkriveni su temelji trikonhalne crkve i dviju prislonjenih pastoforija. Pored zidova broda sačuvani su temeljni zidovi svih triju apsida. Iako su zidovi sačuvani u maloj visini u odnosu na stanje prilikom prvih i jedinih istraživanja lokaliteta početkom 20. st., revizijska istraživanja pokazala su postojanje ostataka građevine koja će biti konzervirana nakon završetka istraživanja.

Pored crkvene arhitekture na lokalitetu su otkriveni pokretni nalazi koji upućuju na važnost istraživanja i okolnog područja. Na cijelom lokalitetu mogu se očekivati nalazi grobova, ali i drugi tipovi arheoloških nalaza.

POPIS SUDIONIKA

Ante Alajbeg

Muzej hrvatskih arheoloških spomenika Split
Stjepana Gunjače 3
21 000 Split
ante.alajbeg@hotmail.com

Šimun Anđelinović

Sveučilište u Splitu
Livanjska 5
21 000 Split
simun.andjelinovic@unist.hr

Alberta Arena

PhD Candidate,
Dipartimento di Scienze dell'Antichità
(Sapienza Università di Roma) -
Institut für Prähistorische Archäologie
(Freie Universität Berlin);
alberta.arena86@gmail.com

Marijeta Babin

Ministarstvo kulture RH
Uprava za zaštitu kulturne baštine
Konzervatorski odjel u Trogiru
Gradska 41/II
21 220 Trogir
marijeta.babin@min-kulture.hr

Magda Banić

Sveučilište u Splitu
Sveučilišni odjel za forenzične znanosti
Ruđera Boškovića 33
21 000 Split
magda.banic9@gmail.com

Josipa Baraka Perica

Sveučilište u Zadru
Odjel za arheologiju
Obala kralja Petra Krešimira IV br. 2
23 000 Zadar
josipa.baraka@unizd.hr

Vedran Barbarić

Sveučilište u Splitu
Filozofski fakultet u Splitu
Teslina 12
21 000 Split
vedbarba@ffst.hr

Željana Bašić

Sveučilište u Splitu
Sveučilišni odjel za forenzične znanosti
Ruđera Boškovića 33
21 000 Split
zeljana.basic@unist.hr

Petra Blažević

Put Firula 16
21 000 Split
blazevic.petra9@gmail.com

Davor Bojanić

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
Matice hrvatske 15
21 000 Split
davor.bojanic@gradst.hr

Doroti Brajnov-Botić

Sveučilište u Splitu
Umjetnička akademija
Zagrebačka 3
21 000 Split
doroti@umas.hr

Anamarija Bralić

Muzej grada Kaštela
Lušiško Brce 5
21215 Kaštel Lukšić
batinaanamarija@gmail.com

Zrinka Buljević

Arheološki muzej u Splitu
Zrinsko-Frankopanska 25
21 000 Split
zrinka.buljevic@armus.hr

Tonči Burić

Kralja Petra Svačića 17
21215 Kaštel Lukšić
tonci.buric@gmail.com

Nebojša Cingeli

NEIR d.o.o.
Vukovarska 148
21 000 Split
ncingeli@gmail.com

Dino Demicheli

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu
Ivana Lučića 3
HR-10000 Zagreb
ddemiche@ffzg.hr

Josip Dukić

Katoličko bogoslovni fakultet u Splitu
Zrinsko-Frankopanska 19
21 000 Split
jossd@tiscali.it

Krešimir Filipec

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilište u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
kresimir.filipec@ffzg.hr

Ljubomir Gudelj

Muzej hrvatskih arheoloških spomenika Split
Stjepana Gunjače 3
21 000 Split
ljubomir.gudelj@mhas-split.hr

Mato Ilkić

Sveučilište u Zadru
Odjel za arheologiju
Obala kralja P. Krešimira IV., 2
23 000 Zadar
milkić@unizd.hr

Sanja Ivčević

Arheološki muzej u Splitu
Zrinsko-Frankopanska 25
21 000 Split
sanja.ivcevic@armus.hr

Mirja Jarak

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
mjarak@ffzg.hr

Ivan Jerković

Sveučilište u Splitu
Sveučilišni odjel za forenzične znanosti
Ruđera Boškovića 33
21 000 Split
ivanjerkovic13@gmail.com

Tomislav Jerončić

Kaukal d.o.o.
Fra Luje Maruna 1
21 000 Split
tomi_jero@yahoo.com

Vendi Jukić Buča

Vladimira Nazora 10
10000 Zagreb
vendi@arheologija.hr

Ante Jurčević

Muzej hrvatskih arheoloških spomenika Split
Stjepana Gunjače 3
21 000 Split
ante.jurcevic@mhas-split.hr

Ivanka Kamenjarin

Muzej grada Kaštela
Lušiško Brce 5
21 215 Kaštel Lukšić
zuvana@gmail.com

Ivor Karavanić

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
ikaravan@ffzg.hr

Miroslav Katić

Ministarstvo kulture RH
Uprava za zaštitu kulturne baštine
Konzervatorski odjel u Trogiru
Gradska 41/II
21 220 Trogir
miroslav.katic@min-kulture.hr

Mario Klaić

Muzej grada Kaštela
Lušiško Brce 5
21 215 Kaštel Lukšić
marioklaic@gmail.com

Vedran Koprivnjak

Brune Bjelinskog 16
10 360 Sesvete
vedrankoprivnjak@yahoo.co.uk

Ivana Kružić

Sveučilište u Splitu
Sveučilišni odjel za forenzične znanosti
Ruđera Boškovića 33
21 000 Split
ivana.kruzic@unist.hr

Krešimir Kužić

Gredička 34
10 000 Zagreb
kresimir.kuzic@zg.t-com.hr

Tino Leleković

Odsjek za arheologiju HAZU
Ante Kovačića 5
10 000 Zagreb
lelekovic@hazu.hr

Katja Marasović

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije
Matice hrvatske 15
21 000 Split
katja.marasovic3@gmail.com

Jure Margeta

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije,
Matice hrvatske 15
21 000 Split
jure.margeta@gradst.hr

Jelena Marohnić

Odsjek za povijest
Filozofskog Fakulteta
Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
jmarohni@ffzg.hr

Dražan Maršić

Sveučilište u Zadru
Odjel za arheologiju
Obala kralja Petra Krešimira IV br. 2
23 000 Zadar
dmarsic@xnet.hr

Daniela Matetić-Poljak

Sveučilište u Splitu
Umjetnička akademija
Zagrebačka 3
21 000 Split
daniela.matetic-poljak@umas.hr

Andreja Nađander

Kaukal d.o.o.
Fra Luje Maruna 1
21 000 Split
arheokaukal@gmail.com

Ivana Ožanić Roguljić

Institut za arheologiju
Gajeva 32
10 000 Zagreb
iozanic@iarh.hr

Lujana Paraman

Muzej grada Trogira
Gradska vrata 4
21 220 Trogir
lujaparaman@gmail.hr

Mate Parica

Sveučilište u Zadru
Odsjek za arheologiju
Obala kralja Petra Krešimira IV br. 2
23 000 Zadar
mateparica@gmail.com

Anita Penović

Neir d. o.o.
Vukovarska 148
21 000 Split
anitapenovic@gmail.com

Zlatko Perhoč

Institut für Geowissenschaften,
Rupprecht-Karls-Universität Heidelberg
Im Neuenheimer Feld 234-236,
D-69120 Heidelberg, Njemačka
zlatko.perhoc@web.de

Darko Periša

Hrvatsko katoličko sveučilište
Ilica 242
10 000 Zagreb
darko.perisa@zg.t-com.hr

Snježana Perojević

Sveučilište u Splitu
Fakultet građevinarstva, arhitekture i geodezije,
Matice hrvatske 15
21 000 Split
snjezana.perojevic@gradst.hr

Ivica Pleština

Neir d. o.o.
Vukovarska 148
21 000 Split
plestinai@gmail.com

Irena Radić-Rossi

Sveučilište u Zadru
Odjel za arheologiju
Obala kralja Petra Krešimira IV br. 2
23 000 Zadar
irradic@unizd.hr

Dino Ribić

Hercegovačka 55
21 000 Split
dinoribic90@gmail.com

David Ruff

Texas A&M University
U.S.A.
daveruff@hotmail.com

Mirjana Sanader

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
msanader@ffzg.hr

Ivan Šuta

Muzej grada Kaštela
Lušiško Brce 5
21 215 Kaštel Lukšić
sutaster@gmail.com

Nino Švonja

Krešimirova 20
21 211 Vranjic
nino.svonja1@gmail.com

Domagoj Tončinić

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
dtoncini@ffzg.hr

Danica Uljević

Sveučilište u Splitu
Sveučilišni odjel za forenzične znanosti
Ruđera Boškovića 33
21 000 Split
danica.uljevic@gmail.com

Nikolina Uroda

Muzej hrvatskih arheoloških spomenika Split
Stjepana Gunjače 3
21 000 Split
nikolina.uroda@mhas-split.hr

Emma Višić-Ljubić

Arheološki muzej u Splitu
Zrinsko-Frankopanska 25
21 000 Split
ema.visic-ljubic@armus.hr

Nikola Vukosavljević

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
nvukosav@ffzg.hr

Mirna Vukov

Odsjek za arheologiju
Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3
10 000 Zagreb
mvukov@ffzg.hr

Helga Zglav-Martinac

Muzej grada Splita
Papalićeva 1
21 000 Split
helga.zglavmartinac@gmail.com

Dijana Žaja

Muzej grada Kaštela
Lušiško Brce 5
21 215 Kaštel Lukšić
dijana_zaja@hotmail.com

ZNANSTVENI SKUP HRVATSKOG ARHEOLOŠKOG DRUŠTVA
MUZEJ GRADA KAŠTELA · KAŠTEL LUKŠIĆ